अत्रआद्ययोःप्रच्छन्नत्वात्चिरकालनतत्त्वनिश्चयः अंत्येतुप्रत्यक्षलिंगेपिआपत्कालवशाद्धर्माधर्मयोर्व्यत्यासोजायतइत्याह एवमिति एतदेवंरूपंलोकप्रत्यक्षंलिंगंब्राह्मणस्यस्वाध्यायप्रवचनादि क्षत्रियस्यशौर्यादि वैश्यस्यकृष्यादि तत्तथैवयथोक्तमेव तथापिनित्यवृत्तीनित्यंवर्त्तेततौनित्यवृत्तीधर्माधर्मौतल्लिंगंभजेतां अयंभावः क्षत्रलिंगंब्राह्मणवैश्ययोरापदिधर्मःअनापद्यधर्मः तथाचैकस्यैवलिंगस्यवर्णांतरेअवस्थाभेदाद्धर्मत्वमधर्मत्वंचनित्यमिति तत्रापिविशेषमाह आद्यमिति आद्यंब्राह्मणलिंगंयाजनादियस्यास्तिब्राह्मणस्यतस्यैवतत्प्रमाणंअव्यभिचारि आपद्यपिक्षत्रियेणयाजनाध्यापनादिकंनकर्त्तव्यमित्यर्थः एवंविधंतंआपद्धर्मशास्त्रान्निबोधबुध्यस्व ॥ ३ ॥ ननुकथंतर्हिएकचक्रायांभिक्षाटनंब्राह्मणस्यैवासाधारणत्वेनविहितंभवद्भिःकृतमित्याशंक्याह लुप्तायामिति प्रकृतिःजीविकाहेतुभूतंधनं तच्चक्षत्रियस्यभूमिशस्त्रादिकं वैश्यस्यधनपश्वादिकं तस्मिन्सर्वात्मनानष्टेसतियेनकर्मसंध्योपासनादिकंनिष्पादयेत्ततत्भिक्षाटनादिकमपिपरीप्सेत्कर्तुमिच्छेत् अन्यथाजीविकायाअभावात्कर्मलोपःप्राणनाशश्चस्यादतोऽत्यंतापदितावान्विप्रधर्मोपीतरैरनुष्ठेयएव प्रकृतिस्थश्चेति आपदिआपद्धर्मे प्रकृतिस्थोपियद्यापद्धर्ममनुसरेत्सलोभाद्गर्ह्यः आपत्स्थोपियदिप्राकृतंधर्ममनुसरेत्सजीवनलोपात्कुटुंबहिंसयाचगर्ह्यइत्यर्थः ॥ ४ ॥ अवि

एवंतथैवापदिलिंगमेतद्धर्माधर्मौनित्यवृत्तीभजेतां ॥ आद्यंलिंगंयस्यतस्यप्रमाणमापद्धर्मसंजयतंनिबोध ॥ ३ ॥ लुप्तायांतुप्रकृतौयेनकर्मनिष्पादयेत्तत्परीप्सेद्विहीनः ॥ प्रकृतिस्थश्चापदिवर्तमानउभौगर्ह्यौभवतःसंजयैतौ ॥ ४ ॥ अविनाशमिच्छतांब्राह्मणानांप्रायश्चित्तंविहितंयद्विधात्रा ॥ संपश्येथाःकर्मसुवर्तमानान्विकर्मस्थान्संजयगर्हयेस्त्वं ॥ ५ ॥ मनीषिणांसत्त्वविच्छेदनायविधीयतेसत्सुवृत्तिःसदैव ॥ अब्राह्मणाःसंतितुयेनवैद्याःसर्वोत्संगंसाधुमन्येततेभ्यः ॥ ६ ॥

नाशमिति यत्यस्माद्धेतोःविधात्राअविनाशोवृत्त्यंतरोपजीवनेनब्राह्मण्यस्यनाशोविनाशस्तदभावमिच्छतांब्राह्मणानांआपदुत्तीर्णानांप्रायश्चित्तंविहितं तस्माद्धेतोरापदिअन्यस्यान्यधर्माश्रयणंप्रसक्तमेवेति ज्ञायते अतएवएकचक्रायामस्माभिःकृतंभिक्षाटनंनानुचितमित्यर्थः एवमनापदिकर्मसुवर्तमानान्आपदिचविकर्मस्थान्संपश्येथाःसम्यगेवेदमितिपश्येथाः अन्यथातुआपदिकर्मस्थान् आत्मपरहिंस्रान्अनापदिविकर्मस्थांश्चातिलुब्धान्विगर्हयेस्त्वं ॥ ५ ॥ किंचमनीषिणांमनसःनिग्रहंनाशंकर्तुमिच्छतां ईषगतिर्हिंसादर्शनेष्वित्यस्यरूपं सत्त्वविच्छेदनायसत्त्वस्यबुद्धिसत्त्वस्यचिदात्मनासहएकलोलीभूतस्यविच्छेदनायमुंजेषीकान्यायेनपृथक्करणायसत्सुसतांगृहेषुवृत्तिर्जीविकाशास्त्रेविधीयते वेदानिमंलोकममुंचपरित्यज्यात्मनात्मानमन्विच्छेदितिश्रुत्यात्मान्वेषणायसर्वसंन्यासपूर्वकंभिक्षाचर्यविधानात् नब्राह्मीवृत्तिःकस्यापिनिंद्या येतुअब्राह्मणाअपिवैद्याःविद्यानिष्ठाःनभवंतितेषांभिक्षाचर्यस्याविधानात्तेभ्यःतेषामर्थेसर्वोत्संगंसर्वेषांउत्संगंसमीपंस्वधर्मसंयोगंआपदनापदोरुचितंसाधुमन्येत सर्वोच्छेदमितिपाठेतेभ्यस्तेषामर्थेभिक्षाचटनंसर्वधर्मोच्छेदायमन्येतेत्यर्थः ॥ ६ ॥

Digitized by Google